

50. møde.

Torsdag den 20. januar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Rask-Ørsted Fondet (Danmarks internationale videnskabelige fond),

forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Statens almindelige Videnskabsfond og

forslag til lov om ændring i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.

I skrivelse af gårs dato meddeler ministeren for kulturelle anliggender, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om naturfredning.

I skrivelse af gårs dato meddeler ministeren for Grønland, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om skolevæsenet i Grønland

og
forslag til lov om ungdomsklubber m. v. i Grønland.

Udvalget angående forslag til lov om fyrværkeri har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

I skrivelse af dags dato meddeler boligministeren, at han ønsker at give tinget en redegørelse for den mellem socialdemokratiet, venstre, det konservative folkeparti og det radikale venstre indgåede aftale om en samlet løsning af boligproblemerne.

Efter at fuldmægtig Sigurd Ømanns hverv som midlertidigt medlem er ophørt, har vedkommende gruppe i hans sted udpeget Aksel Larsen til at indtræde i udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. og forslag til lov om ændring af lov om beskatningen af medlemmer af investeringsforeninger, i udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. (fast ejendom) og i udvalget angående forslag til lov

om udskrivning af indkomst- og formueskat-ten til staten for skatteåret 1966-67 samt udpeget Sigsgaard til at indtræde i udvalget angående forslag til lov om nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. fl. De pågældende er herefter valgt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Herved tillader jeg mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Statens almindelige Videnskabsfond* samt *forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af Rask-Ørsted Fondet.*

I de gældende love for de to fonde er statens tilskud til fondenes virksomhed fastsat til et bestemt årligt beløb. I loven om oprettelse af Statens almindelige Videnskabsfond er det årlige rådighedsbeløb fastsat til 6 mill. kr., og i loven om Rask-Ørsted Fondet er statens årlige bidrag fastsat til 1,1 mill. kr.

Forøgelsen af antallet af videnskabelige medarbejdere ved læreanstalterne, de stedfundne lønstigninger, prisstigninger for apparatur m. m. har i de senere år bevirket, at de to fonde ikke i de senere år har været i stand til at imødekomme de indkomne kvalificerede ansøgninger i tilstrækkeligt omfang. Da det må forudses, at kravene til støtte fra de to fonde vil være stadig stigende, findes det ikke hensigtsmæssigt at fastsætte rådighedsbeløbene i lovene. Det foreslås derfor, at midlerne til de to fonde fremtidig bevilges på de årlige finanslove. En sådan ordning er i øvrigt allerede gældende for Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd og Statens teknisk-videnskabelige Fond.

Således som forslagene er formuleret, er ændringerne blot af lovteknisk karakter, men de tilsigter samtidig en forøgelse af fondenes rådighedssummer.

På forslag til finanslov for finansåret 1966-67 er rådighedsbeløbene til Statens almindelige Videnskabsfond og Rask-Ørsted Fondet søgt forøget med 3,5 mill. kr. og 400.000 kr. til henholdsvis 9,5 mill. kr. og 1,5 mill. kr. For så vidt angår statens tilskud gennem årene til de to fonde, tillader jeg mig at henvise til mine bemærkninger nedenfor. Samtidig er søgt en forøgelse af

[Undervisningsministeren.]

rådighedssummen til Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd og Statens teknisk-videnskabelige Fond på i alt 1,8 mill. kr., således at det samlede tilskud til disse to institutioner vil andrage 12,6 mill. kr.

Finanslovforslaget indeholder herefter en forhøjelse af fondenes og forskningsrådets rådighedssummer på i alt 5,7 mill. kr.

Det er imidlertid givet, at denne forhøjelse under hensyn til den stedfindende kraftige ekspansion af den videnskabelige forskning, det stedse øgede internationale videnskabelige samarbejde, den stigende nødvendige anvendelse af kostbart apparatur samt pris- og lønudviklingen ikke vil være tilstrækkelig selv over en kortere år-række.

En del af forskningsvirksomheden foregår i erhvervsvirksomheder og finansieres af disse. Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd har imidlertid peget på, at der inden for denne sektor findes et behov for støtte fra det offentlige til løsning af en række opgaver, som ellers ikke vil kunne forventes taget op. Forskningsrådet har derfor indstillet, at der søges oprettet et fond til støtte af erhvervsforskning. Det er regeringens hensigt i denne samling at fremsætte forslag til lov om oprettelse af en lånefond for erhvervsforskning.

Om de to af de nu fremsatte lovforslag omfattede fonde skal jeg i øvrigt oplyse følgende:

Statens almindelige Videnskabsfond blev oprettet ved lov nr. 215 af 7. juni 1952 med det formål at fremhjelpe dansk videnskabelig forskning, navnlig på grundvidenskabernes område. I loven fastsattes den årlige rådighedssum til 2 mill. kr. Denne rådighedssum er blevet forhøjet i 1958, 1960 og 1962 og udgør for tiden 6 mill. kr. Ved den sidst skete forhøjelse fik man mulighed for at reservere et årligt beløb på 1 mill. kr. til større apparaturanskaffelser, idet fondet hidtil kun i beskedent omfang havde været i stand til at yde støtte til dette formål. Ved skrivelse af 30. juni 1965 har finansudvalget tiltrådt, at der på forventet efterbevilling ved lov om tillægsbevilling for finansåret 1965-66 tildeles Statens almindelige Videnskabsfond et ekstraordinært rådighedsbeløb på 3,2 mill. kr., således at det samlede

dispositionsbeløb for finansåret 1965-66 herefter udgør i alt 9,2 mill. kr. I finansåret 1966-67 søges rådighedssummen som omtalt forhøjet til 9,5 mill. kr.

Rask-Ørsted Fondet blev oprettet ved lov nr. 555 af 4. oktober 1919 med det formål at yde støtte til dansk videnskab i forbindelse med mellemfolkelig forskning. Til fondet blev henlagt en blandt statens aktiver optaget 5 pct. rentebærende statsobligation på 5 mill. kr. Efter andragende fra fondets bestyrelse blev denne grundkapital ved lov nr. 274 af 9. juni 1948 forhøjet til 8 mill. kr. Ved lov nr. 211 af 11. juni 1954 blev fondets årlige rådighedsbeløb på ny forhøjet, idet det ved denne lov blev fastsat, at der på de årlige finanslove og med virkning fra 1. april 1954 stilles 500.000 kr. til rådighed for fondet. Samtidig forlod man af forenklingshensyn den indtil da gældende ordning, hvorefter det årlige rådighedsbeløb udgjorde renten af en som grundfond henlagt statsobligation. I 1961 forhøjedes rådighedsbeløbet til 750.000 kr. og i 1964 til 1.100.000 kr. På finansloven for finansåret 1965-66 er der i overensstemmelse hermed optaget en bevilling til fondet på 1,1 mill. kr. For finansåret 1966-67 søges rådighedssummen forhøjet til 1,5 mill. kr.

Fondets bestyrelse råder over det årlige statstilskud. Hvad der ikke måtte blive disponeret over i det enkelte år, henlægges til et reservefond for fondets drift. Over renterne af dette reservefond har bestyrelsen ligeledes dispositionsret i henhold til fondets fundats, medens der kun med undervisningsministeriets samtykke kan disponeres over selve reservefondet.

Ifølge lov nr. 48 af 4. marts 1964 om ændring af lov om Rask-Ørsted Fondet skulle lovforslag om lovens revision fremsættes senest i folketingsåret 1966-67. Det foreslås nu, at lovens revision udskydes til folketingsåret 1968-69.

Jeg forventer, at Forskningens Fællesudvalg, FFU, der den 18. september 1965 blev nedsat af undervisningsministeriet, inden dette tidspunkt i overensstemmelse med sit kommissorium har behandlet forskningsorganisationens hensigtsmæssige opbygning og i sine overvejelser medtaget såvel Rask-Ørsted Fondets som Statens almindelige Videnskabsfonds virksomhed, og at resultatet heraf kan forelægges det høje ting.

[Undervisningsministeren.]

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagene og bemærkningerne hertil, skal jeg herved anbefale lovforslagene til velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Endvidere tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.*

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, indeholdt loven om ungdomsskoler og aftenskoler m. v., således som denne forelå optrykt i lovebkendtgørelse af 14. juni 1960, en bestemmelse om, at forslag til revision af loven skulle forelægges folketinget senest i folketingsåret 1964-65, men ved lov af 31. marts 1965 forlængedes fristen til folketingsåret 1965-66. Det nu fremsatte forslag går ud på at forlænge fristen endnu et år, altså til folketingsåret 1966-67.

Det var mit håb — og så sent som ved behandlingen af lovforslaget i marts 1965 min absolutte overbevisning — at en samlet reform kunne have været forelagt folketinget i oktober 1965. Denne overbevisning støttede jeg blandt andet på, at jeg vidste, at de tre udvalg, der arbejdede med revisionen af loven — det pædagogiske arbejdsudvalg for ungdomsskolen, aftenskoleudvalget og fritidsudvalget — var langt fremme med deres arbejde, og at arbejdet blev fremmet så meget, som det var forsvarligt.

Fritidsudvalget afgav da også i april 1965 og aftenskoleudvalget i slutningen af maj 1965 deres betænkninger. Betænkningerne kunne dog først foreligge trykt et par måneder senere, og man anså det for hensigtsmæssigt, at de forskellige forslag til nydannelser — som navnlig for aftenskoleundervisningens vedkommende var af principiel karakter — kunne blive drøftet rundt omkring i landet med henblik på reaktioner af værdi for det forestående lovarbejde.

I denne forbindelse må det nævnes, at aftenskoleudvalgets betænkning ikke indeholder noget egentligt lovforslag. Det skyldes blandt andet, at man i udvalget anså det for mindre hensigtsmæssigt at ofre kræfter herpå, når en række af de bestemmelser, der efter betænkningen stilles forslag om, er fælles for dette område og for 1) fritidsforanstaltningerne, hvortil der fra fritidsudvalget allerede forelå forslag til lovebestemmelser, som ikke helt harmonerer med

aftenskoleudvalgets synspunkter, samt 2) for ungdomsskolen, hvortil der forventes at fremkomme forslag fra pædagogisk arbejdsudvalg.

Dertil kommer, at det ikke har været det pædagogiske arbejdsudvalg for ungdomsskolen muligt at afgive betænkning så betids, at udvalgets overvejelser kunne tages i betragtning ved det ministerielle lovarbejde. Dette udvalg er ved den afsluttende gennemgang af en meget omfattende undervisningsvejledning; udvalget vil tillige fremkomme med forslag til visse nydannelser, der vil medføre ændringer af selve loven. Jeg finder det derfor rigtigst at afvente det endelige resultat af udvalgets overvejelser, som kan forventes at foreligge i indeværende vinter eller i hvert fald først på foråret.

Som det fremgår af de to allerede foreliggende betænkninger, har såvel fritidsudvalget som aftenskoleudvalget stillet meget væsentlige forslag til ændring af den bestående lovgivning.

Ifølge fritidsudvalgets kommissorium skulle dette hovedsagelig holde sig inden for de ved loven fastlagte rammer, hvilket naturligvis har medført en begrænsning i udvalgets forslag; men når man ser, at udvalget blandt andet foreslår,

at der åbnes adgang for ungdommen ikke alene til samtlige kommunale lokaler, men også til statens lokaler,

at der ydes støtte ikke alene til ungdomsorganisationer, men tillige til børneorganisationer, og

at undervisningsministeriet overtager administrationen af skolernes fritidsvirksomhed under en ny form — af udvalget kaldet interessegrupper —

vil man forstå, at behandlingen af udvalgets lovforslag i ministeriet kræver mange overvejelser og forhandlinger.

Aftenskoleudvalgets forslag, der som nævnt ikke er udarbejdet i et egentligt lovforslag, går, for så vidt angår undervisningens indhold og form, ud på ret omfattende nydannelser i form af opdeling i forskellige oplysnings- og skoleformer. Udvalget stiller endvidere forslag i en række andre retninger, der vil kræve betydelige og tidkrævende undersøgelser i ministeriet. Jeg kan herom henviser til betænkningens kapitel 5: Sammen drag af udvalgets forslag m. v., der klart